

Uživanje osnovnih sloboda

Vođena sveobuhvatnim pristupom sigurnosti OSCE-a, koji naglašava poštovanje ljudskih prava, Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija) radi na promociji i zaštiti osnovnih sloboda, uključujući slobodu okupljanja i udruživanja; slobodu izražavanja i medija; te slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti.

Prilikom rješavanja pitanja osnovnih sloboda, Misija prepoznaje njihov značaj kao ključni faktor za izgradnju funkcionalnih demokratskih društava. Imajući to u vidu, Misija pruža podršku Bosni i Hercegovini (BiH) u unapređenju i usklađivanju zakona i praksi koje se odnose na ostvarivanje ovih sloboda, u skladu s međunarodnim standardima ljudskih prava i relevantnim obavezama OSCE-a.

Misija pruža podršku u borbi protiv pokušaja ograničavanja uživanja osnovnih sloboda. Ključni dio ovog rada predstavlja objektivno praćenje ostvarivanje prava, kao i dokumentovanje prijetnji ili napada. Poseban fokus stavlja se na poštovanje međunarodnih standarda ljudskih prava od strane institucija za sprovođenje zakona tokom mirnih okupljanja, na mogućnost novinara i branitelja ljudskih

prava da nesmetano obavljaju svoj posao, te na potencijalna kršenja prava na slobodu vjere ili uvjerenja, uključujući diskriminatorne prakse.

U radu na zaštiti osnovnih sloboda, Misija se oslanja na mrežu terenskih kancelarija širom zemlje i dugogodišnje veze s lokalnim zajednicama, braniteljima ljudskih prava, organizacijama civilnog društva, novinarima i vjerskim akterima. Na temelju tih održivih odnosa, Misija pruža obuke ključnim partnerima, uključujući agencije za sprovođenje zakona, pravosudne institucije, medije, vjerske zajednice, političke predstavnike, kao i organizacije

i aktiviste za ljudska prava.

Sloboda okupljanja i udruživanja

Sloboda okupljanja i udruživanja podrazumijeva pravo svake osobe da se mirno okuplja i udružuje s drugima radi izražavanja, promovisanja, ostvarivanja i zaštite zajedničkih interesa i ideala. Ova prava predstavljaju suštinski element demokratskih društava i eksplicitno su priznata u obavezama OSCE-a u oblasti ljudske dimenzije, kao i u ključnim međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava¹. Sloboda mirnog okupljanja obuhvata pravo na organizovanje i

¹ To, između ostalog, uključuje član 21. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (ICCPR) i član 11. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (ECHR). Širi popis standarda i praksi može se pogledati na [CDL-AD\(2019\)017rev](#) (Smjernice OSCE-a i Savjeta Evrope o slobodi mirnog okupljanja) i Opštem komentaru 37 Komiteta UN-a za ljudska prava ([Preglednik dokumenata](#)).

učestvovanje u okupljanjima, protestima, demonstracijama i drugim oblicima kolektivnog izražavanja, dok sloboda udruživanja uključuje pravo na formiranje, pridruživanje i aktivno učešće u radu grupa, organizacija ili udruženja, uključujući sindikate i organizacije civilnog društva, bez neopravdanog mijешanja vlasti.

U bliskoj saradnji s relevantnim vlastima i institucijama, Misija aktivno zagovara i pruža tehničku podršku širom BiH s ciljem unapređenja zakonodavnog okvira koji reguliše ostvarivanje slobode mirnog okupljanja i udruživanja, osiguravajući veću usklađenost s obavezama OSCE-a, drugim međunarodnim standardima i Ustavom BiH.

Istovremeno, Misija radi na sprečavanju uvođenja štetnog ili regresivnog zakonodavstva koje utiče na sposobnost branitelja ljudskih prava, zajednica i organizacija da obavljaju svoje ključne funkcije i učestvuju u demokratskim procesima u BiH. Uz podršku Misije, sedam od dvanaest zakona o slobodi okupljanja u BiH usklađeno je s međunarodnim standardima ljudskih prava do sredine 2025. godine. Radi procjene efikasnosti ovih zakona, Misija sistematski prati i [izvještava](#) o njihovoj primjeni, posebno u kontekstu ostvarivanja prava na mirno okupljanje. Direktna saradnja sa agencijama za sprovođenje zakona, relevantnim institucijama i braniteljima ljudskih prava predstavlja važan doprinos ovom procesu praćenja.

Pored toga, radi unapređenja primjene ovih zakona i usklađenosti s međunarodnim

standardima, Misija redovno organizuje obuke i pruža mogućnosti profesionalnog razvoja za predstavnike agencija za sprovođenje zakona, pravosuđa i organizacija civilnog društva.

Sloboda vjere ili uvjerenja

Sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti štiti nosioce teističkih, neteističkih i ateističkih uvjerenja, kao i pravo da se ne ispovijeda nijedna vjera ili uvjerenje. Ovo pravo uključuje slobodu ispoljavanja vjere ili uvjerenja, samostalno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, kroz bogoslužjenje, podučavanje, praksu i obrede.

Jedinstvena raznolikost, specifičan kontekst i složena struktura BiH naglašavaju važnost kontinuirane posvećenosti Misije zaštiti i unapređenju prava na slobodu vjere ili uvjerenja. Nedovoljno razumijevanje religija uz prisustvo sistemskih prepreka u ostvarivanju ovog prava, i dalje ometa međureligijske odnose. Pri radu na ovom pitanju, Misija prepoznaje, prati i radi na otklanjanju prepreka u ostvarivanju ovog prava. Izazovi često uključuju napade motivirane vjere ili diskriminatorne prakse zasnovane na vjeri ili uvjerenju, posebno usmjerene na manjinske zajednice.

Prepoznajući važnu ulogu vjerskih aktera, Misija sarađuje s ključnim zainteresiranim stranama kako bi podržala međureligijski dijalog, promovirala i zaštitila ovo pravo, kao dio širih napora na procesima pomirenja. Misija radi i na izgradnji kapaciteta u oblasti prava na slobodu vjere ili uvjerenja, uključujući podizanje svijesti o relevantnim

međunarodnim standardima ljudskih prava i relevantnom domaćem pravnom okviru.

Sloboda medija

Sloboda medija štiti nezavisnost i pluralizam medija, obuhvatajući produkciju, objavljivanje i širenje medijskog sadržaja na svim medijima i platformama. Sloboda medija je fundamentalna komponenta slobode izražavanja i prava na slobodan pristup informacijama, te je, kao takva, ključna za demokratska društva. Mediji moraju biti nezavisni od političkog uplitanja i ekonomskog zarobljavanja te moraju biti slobodni da primjenjuju profesionalne novinarske standarde putem samoregulacije i nezavisnih regulatornih tijela. Sloboda medija također podrazumijeva medijski pluralizam, što znači prisustvo više medijskih izvora, kao i raznolik i inkluzivan sadržaj.

Misija promoviše sigurno radno okruženje za sve novinare i medijske radnike u BiH, prepoznajući da je sigurnost novinara ključna za medijske slobode, jačanje demokratskih institucija i osiguravanje da građani imaju pristup tačnim i raznolikim informacijama. U ostvarivanju ovog cilja, Misija podržava postojeće mehanizme za zaštitu novinara, kao što je mreža kontaktnih tačaka u tužilaštvima i policijskim upravama. Službenici Misije za ljudska prava širom BiH prate prijetnje, zastrašivanja i uznemiravanja usmjerena prema novinarima i provode odgovarajuće zagovaračke aktivnosti kod nadležnih institucija.

Misija sarađuje s predstavnikom OSCE-a za slobodu medija, uključujući i kroz zajedničke javne izjave kojima se osuđuju napadi na novinare i poziva na mjere zaštite novinara i slobode izražavanja.

Kao odgovor na ponovnu kriminalizaciju klevete u Krivičnom zakoniku Republike Srpske iz 2023. godine, Misija će vršiti monitoring svih krivičnih postupaka pokrenutih protiv novinara i branitelja ljudskih prava kako bi pratila slučajeve i događaje koji utiču na medije i civilno društvo. Pored ovoga, Misija prati korištenje građanskih tužbi protiv novinara i medijskih kuća u BiH i poziva na zaštitu medijskih sloboda.

Praćenjem postupaka usvajanja i izmjena zakona za regulaciju medijskog sektora, Misija se zalaže za snažne mjere zaštite slobode medija i slobode izražavanja, zaštitu novinara i transparentnost u vlasništvu medija. Misija promovira medijsko pravo među studentima u BiH putem svoje godišnje Škole medijskog prava, kao i putem predstojećeg specijaliziranog master programa na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

Za više informacija
skenirajte QR kod.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini
Fra Anđela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 952 100
Fax: +387 33 442 479
press.ba@osce.org
www.osce.org/bih

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

